

▶ **Hlavní stránka**

ZOO report Profi 1/02

Vývoj kolekcí zvířat v Zoo Brno

Tři roky stanice pro záchranu živočichů

[Zpět na ZOO report](#)

Vývoj kolekcí zvířat v Zoo Brno

Příští rok oslaví Zoologická zahrada města Brna padesát let své existence. Pochopitelně, že za ta léta prodělaly kolekce jednotlivých skupin zvířat velký vývoj a rozvoj, což se zobrazilo i v celkovém počtu vystavovaných a chovaných jedinců, resp. druhů zvířat. Na velikosti a skladbě kolekcí se výrazně odrážely nejen ekonomické možnosti, ale i názory na pojetí zoologických zahrad v určité etapě jejich vývoje a přístup k jejich naplňování. V době svého otevření v roce 1953 zabíraly expozice se zvířaty pouze deset hektarů z celkové rozlohy zoo. Výběhy a ubikace zvířat byly umístěny pouze ve spodní části současného areálu. První návštěvníci zoo mohli vidět jenom 171 ptáků a savců převážně domácích plemen a běžně chovaných druhů divokých zvířat. Již tehdy ale brněnská zoo vystavovala některé zajímavé a pro návštěvníky atraktivní druhy, jako např. medvědy hnědé (ti však z počátku žili v původních vozech cirkusu Kludský), lvy, rosomáka evropského, rysa ostrovida a orla královského. V jednoduchých voliérách žili mývalové, různé druhy zpěvných ptáků, sovy a dravci. V prostorách nynějších expozic lachtanů a ledních medvědů stály dřevěné ohrady pro jaky, velbloudy dvouhrbé, kozy a ovce. V roce 1956 byla vybudována (v sousedství nynější správní budovy) prvá část dnes již neexistujícího akvária, které bylo rozšířeno v roce 1960. Vedle běžnějších druhů ryb se později chovaly i zajímavé druhy plazů a obojživelníků. Z nich je třeba jmenovat aligátory severoamerické, tomistomu úzkohlavou, anakundu žlutou či ploskolebce vodního. O něco později byl učiněn tehdy neúspěšný pokus o chov mořských koníků, jehel a sasanek. Součástí akvária se postupně staly i vitríny pro savce (outloně váhavé, vačice opossum) a od roku 1961 i ubikace a výběh pro první šimpanze v brněnské zoo. Nový, na svoji dobu velmi moderní rozsáhlý výběh bez mříží vznikl pro medvědy hnědé v roce 1959. Ten v budoucnu poslouží jako základ pro novou moderní rozměrnou expozici ledních medvědů. O rok později byly v místech dnešních Tygřích skal zřízeny dva rybníky pro vodní ptáky (pelikány kadeřavé a bílé, labutě a různé druhy kachen a hus). Až do této doby se brněnská zahrada rozkládala pouze ve spodní části současné zahrady a teprve v roce 1962 přibyla v její horní části prvá ohrada pro bizony. V letech 1963 až 1971 pak v této části zoo

roce 1959. Ten v budoucnu poslouží jako základ pro novou moderní rozměrnou expozici ledních medvědů. O rok později byly v místech dnešních Tygřích skal zřízeny dva rybníky pro vodní ptáky (pelikány kadeřavé a bílé, labutě a různé druhy kachen a hus). Až do této doby se brněnská zahrada rozkládala pouze ve spodní části současné zahrady a teprve v roce 1962 přibyla v její horní části prvá ohrada pro bizony. V letech 1963 až 1971 pak v této části zoo

vyrostly i stáje a výběhy lam a kopytníků. Současně se v letech 1964-1965 postavily oba pavilony opic a v návaznosti na to v letech 1966-1970 nový pavilon terária na vrcholku Mniší hory. Průběžně až do roku 1977 byly budovány stáje a výběhy pro spárkatou zvěř, výběhy pro psovité šelmy a gepardy, klece pro malé šelmy, voliery pro papoušky a jako poslední velká voliéra pro orly a jiné velké druhy dravců. Moderní výběh africké zvěře Safari byl otevřen v roce 1980 a poslední velká stavba, Pavilon exotického ptactva, v roce 1987. Od roku 1990 procházela Zoo Brno obdobím útlumu, kdy se do té doby pravidelný růst počtu expozic zvířat zastavil. Po sedm let na Mniší hoře nevznikla žádná významná stavba pro zvířata. Teprve od roku 1997 začíná nový a - jak se zdá - dynamický, moderní rozvoj zoo. V roce 1998 se v opravené části terária otevírá nová expozice Tropické království, v roce 2000 je dobudována a otevřena expozice tygrů sumaterských a levhartů cejlonských Tygří skály, v roce 2001 uvítali malí návštěvníci nově pojatou Dětskou zoo a v současnosti je ve výstavbě první část rozsáhlé komplexní expozice Beringia, a to část pro vlky kanadské, bobry kanadské, orly bělohavé, skunky pruhované a urzony. Všechny tyto expozice se již vytváří na základě nové komplexní expoziční koncepce Zoologické zahrady města Brna. Jak postupovala výstavba objektů pro zvířata, tak se i zvyšoval jejich počet a měnila se jejich druhová skladba. Postupně se ve všech systematických skupinách zvířat nahrazovaly druhy v zoologických zahradách běžné za druhy vzácnější a hodnotnější. Tak např. místo velkého počtu druhů drobných pěvců se chová méně, ale o to vzácnějších druhů ptáků (hoko rudý, vasa velký, nestor kea, orel bělohavý, orel kamčatský apod.). Místo mnoha domácích zvířat se chovají ohrožené druhy světové fauny (jelen milu, los evropský, takin, kozorožec sibiřský, kulan, kiang, osel somálský aj.). Z plazů pak uveďme silně ohrožené leguány kubánské, hroznýšovce kubánské, či želvy egyptské. Chovatelská práce pracovníků brněnské zoo dosáhla za dobu její existence mnoha významných úspěchů. Jednoznačně na prvé místo je třeba stavět umělé odchovy šimpanze (1967) a ledního medvěda (1976), které byly prvními v Československu. Velkým úspěchem je odchov 22 rysů karakalů, více než 35 ar araraun, 27 výrů velkých, 56 leguánů zelených, 31 chameleónů třírohých, 18 želv vroubených, 12 želv egyptských a celého dalšího rozsáhlého počtu kopytníků, šelem a papoušků. Připojený graf ukazuje průběh změn počtu chovaných druhů a jedinců v průběhu existence Zoologické zahrady města Brna podle dochovaných údajů.

*RNDr. Bohumil Král, CSc.
Emil Štiss*

Tři roky stanice pro záchranu živočichů

Vždy a všude citliví lidé nosili nalezená zraněná zvířata do zoologických zahrad, vždy a v každé zahradě se snažili a snaží pracovníci postiženým zvířatům pomoci. Ne vždy jim prostorové možnosti a jiná omezení různého druhu tuto činnost umožňovaly. Erupce zájmu o osud živočichů a změny v přístupu k ceně života však vyvolaly v posledních letech nutnost vzniku zařízení, která by se touto činností zabývala programově s patřičnou profesionalitou a s odpovídajícím technickým zázemím. Vznikl projekt Národní sítě stanic pro handicapované živočichy, který pomáhá jednotlivým provozovatelům, sdružuje je a koordinuje jejich práci. Je

zcela logické, že naše zahrada se k tomuto úsilí připojila a v roce 1999 se stala součástí záchranné sítě. Spádové území části jižní Moravy, kterou naše stanice pokrývá, patří mezi největší v České republice. V roce 2001 se Zoologická zahrada města Brna stala řádným členem Unie stanic pro záchranu živočichů. Po třech letech existence vešla stanice rovněž do povědomí veřejnosti. Potěšitelné je, že se zlepšila informovanost institucí, a tak dnes mnohá hlášení přicházejí od pracovníků obecních úřadů, na něž se občané s nálezy zvířat často obracují. Výsledky se dostávají: Za období od 1.

ledna do 31. prosince 2001 přijala naše stanice celkem 176 kusů handicapovaných živočichů, náležejících k dvaceti živočišným druhům, což je téměř o sto procent více než v předchozím roce. Jistě nejzajímavějším z přijatých exemplářů se stal bobr evropský (*Castor fiber*), nalezený v meliorační strouze u Unkovic oslabený, s příznaky šoku a s podezřením na intoxikaci. Při jeho pobytu v záchranné stanici a po podpůrné terapii se jeho stav zlepšil natolik, že mohl být po dohodě se záchranným centrem při Zooparku Chomutov přesunut do jejich speciálního výběhu k dalšímu pozorování. Stoupající počet přijatých zvířat zvyšuje tlak na stávající možnosti jejich umístění. Proto v letošním roce rozšíříme stanici o další prostory. Stanice nemá samostatného pracovníka, provoz zajišťují terénní zoologové, ošetřovatelé a

veterináři při své práci. Je to vždy velmi náročné vzhledem k neplánovaným výjezdům do terénu na velké vzdálenosti a faktu, že téměř vždy jde o zvířata, která potřebují někdy i složité ošetření. Také vlastní odchyty v terénu jsou někdy záležitostí velmi komplikovanou, vyžadující invenci a notnou dávku odvahy. Naštěstí existují na světě lidé, kterým je největší odměnou pohled na to, jak jim vypuštěné zdravé zvíře mizí z dohledu.

Ing. Václav Nožička
MVDr. Pavlína Hájková

© ZOO Brno, 2001

webmaster: Faster CZ, s. r. o. /www.faster.cz/